

4 pav. Prancūzijos–Prūsijos karo dalyvio atminimo medalis. V. Bukantaitės nuotr.

Fig. 4. The Franco-Prussian War medal.

aptiktas 10–80 cm storio kultūrinis sluoksnis, datuojamas XVIII–XX a. Buvo tiriama iki projektinio 80–120 cm gylio. Iš aptiktų radinių paminėti keli XIX a. keramikos fragmentai, gyvulių kaulai, stiklo ir butelių stiklo šukės. Automobilių stovėjimo aikštelės centre po asfaltu 60 cm gylyje aptiktas XIX a. II pusės šiukšlynas, sudarytas iš keramikos ir stiklo šukių. Greta kitų jame aptiktas įdomus radinys – smarkiai sunykęs 1871 m. gegužės 20 d. įsteigtas Prūsijos bronzinis medalis, teikiamas 1870–1871 m. Prancūzijos–Prūsijos karo dalyviams šiam karui atminti (4 pav.) (jo priklausomybę nustatė LNM Numizmatikos skyriaus vedėja Dalia Grimalauskaitė).

Sklypo Bangų g. 5A tyrimų metu nustatyta, kad ši vieta iki pat XX a. pradžios buvo neužstatyta, o jos paviršius gerokai (iki 3 m) žemesnis, nei yra dabar. Itin vėlyvą sklypo užstatymą sąlygojo greta 1627–1770 m. funkcionavę miesto gynybiniai pylimai, kurių dalis į ŠV nuo sklypo išlikusi ir dabar.

Bangų St. 5A

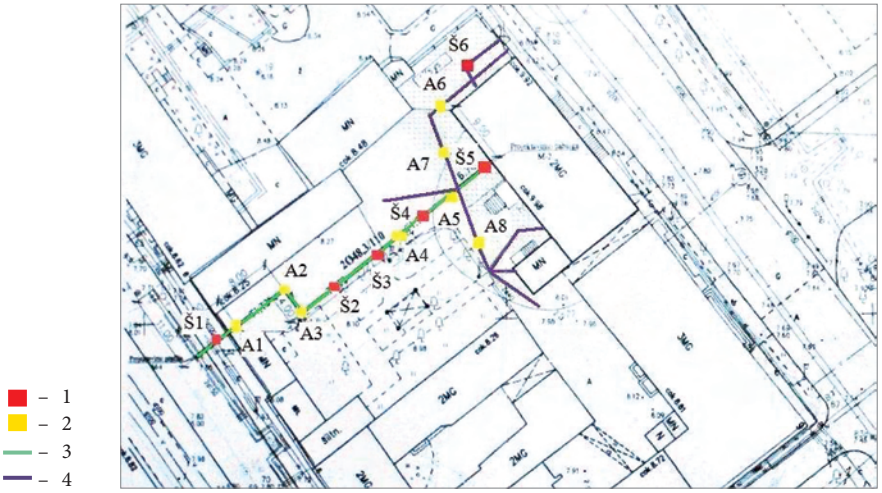
In 2011, an area (a total of 580 m^2) was excavated on the plot at Bangų St. 5A in Klaipėda Old Town but only 19th–20th-century thick (2.4–3.1 m) fill layers (Fig. 1) with isolated coeval finds, fairly large quantities of mollusc shells, and natural flint finds that found their way to the site in ballast sand were found. Its bottom part, up to 35 cm thick contained larger quantities of earlier 17th–18th-century finds. The fill layers contained pan, pot, and dish sherds, kaolin and ceramic pipe fragments, glass bottle shards, stove tile fragments (Fig. 2), a Franco-Prussian War medal (Fig. 4), and animal bones. In the sterile soil (bluish clay) under the fill layers, the remains of a calf and two dogs were discovered at a depth of 3.2 m in the SE part of the excavated area (Fig. 3).

Tomas Ivanauskas

Puodžių gatvė 11 / Bokštų gatvė 6

2011 m. lapkričio 17–30 dienomis sklype Puodžių g. 11 / Bokštų g. 6 (Klaipėdos senojo miesto vietos su priemiesčiais (UK 27077) teritorija) buvo atliekami žvalgomieji tyrinėjimai ir žvalgymai tiesiamų buitinių nuotekų ir šiluminės trasos vietoje (1 pav.). Jų metu ištirti 6 2x1 dydžio šurfai (iš viso 12 m^2) bei žvalgytos kasamos tranšėjos, kur fiksuotos 8 atkarpos.

Tiriamas sklypas patenka į teritoriją, vadintą Vitės priemiesčiu. Remiantis istoriniais duomenimis, žinoma, kad miesto Š dalyje, palei marių pakrantes nuo seno kūrėsi gyvenvietės, vadintos „vitėmis“. Jų gyventojai buvo žvejai bei prekiautojai žuvimi. Pirmą kartą Vitė prie Klaipėdos paminėta 1437 m. mokesčių mokėtojų sąrašuose. Mažoji Vitė Ordino laikais priklausė piliai. 1540 m. ten stovėjo 23 apmokestintos sodybos. 1678 m. kaimas sudegė. Vėliau Mažoji Vitė susiliejo su Didžiąja. 1825 m. Vitėje buvo 321 gyvenamasis namas ir gyveno 3610 žmonių. Didžiosios Vitės kai-

1 pav. Šurfų ir fiksuotų atkarpų situacijos schema: 1 – tirti šurfai; 2 – fiksuotos atkarpos; 3 – žvalgyta projektuojamų šilumos tinklų tranšėja; 4 – žvalgyta projektuojamų vandens nuotekų tranšėja. T. Ivanausko brėž.

Fig. 1. Situation plan of the test pits and photographed segments: 1 – excavated test pits; 2 – photographed segments; 3 – the planned heating network trench that was surveyed; 4 – the planned water / sewer network trench that was surveyed.

2 pav. Šurfe 2 aptikti radiniai: 1 – keraminio indo dugno su briauna fragmentas; 2 – keraminės lėkštės briaunos fragmentas; 3 – stiklinio butelio dugno dalis su briauna; 4 – metalinis raktas. T. Ivanausko nuotr.

mas priklausė valstybei, jam buvo suteiktos privilegijos: sava prekyvietė, administraciniai ir prekybiniai pastatai. Ilgainiui Vitė vis labiau virto pramoniniu Klaipėdos priemiesčiu, garsėjančiu smuklėmis ir kitokiomis prastos reputacijos įstaigomis. Strateginiu požiūriu Didžioji Vitė jau XIX a. pradžioje buvo laikoma miesto dalimi, nors oficialiai ji neįėjo į miesto sudėtį. Tad XIX a. pradžioje buvo bandoma sujungti šias 2 atskiras teritorijas į vieną, tačiau magistratas šiuos siūlymus atmetė, vengdamas vargano priemiesčio. Pagerėjus Vitės finansiniams reikalams, buvo persigalvota ir pritarta prijungti teritoriją prie miesto, tačiau dabar susijungimui prieštaravo Vitės gyventojai. Po ilgai trukusių derybų 1856 m. priemiestis buvo įtrauktas į Klaipėdos miesto sudėtį.

Puodžių g. 11 pastatas statytas dar XIX a. I pusėje ir buvo pirklio A. Overländerio nuosavybė. Pastato architektūrinis stilius būdin-

Fig. 2. Examples of the artefacts found in test pit 2: 1 – a ceramic bowl base sherd with part of the wall; 2 – a ceramic plate rim sherd; 3 – a glass bottle base sherd with part of the wall; 4 – a metal key.

gas klasicizmui. Po visu namu įrengti pusrūsiai, į šaligatvio pusę išsikišę aukšti reprezentaciniai laiptai, o fasadą puošia piliastrai.

Šurfe 1 įžemis nebuvo pasiektas, nes susidurta su miesto komunikacijomis. *Šurfe 2* išsiskyrė 50 cm storio juodos spalvos žemės sluoksnis, 50 cm storio šviesus (šviesiai pilko atspalvio) smėlio sluoksnis. Po jais 1,3 m gylyje pasirodė ryškiai geltono smėlio sluoksnis – įžemis. *Šurfe 3* pirmiausia buvo atidengtas 50–65 cm storio juodos žemės sluoksnis, po kuriuo kastas iki 50 cm storio šviesaus pilko atspalvio smėlis su priemaišomis. 1,2 m gylyje nuo dabartinio žemės paviršiaus pasiektas gelsvas smėlis su negausiomis tamsesnėmis priemaišomis. 1,5 m gylyje smėlio sluoksnis tapo vienspalvis. Tai įžemis. *Šurfe 4* iki 1,1 m gylio tęsiasi juodos žemės sluoksnis, į kurį yra įsiterpę 2 tarpsluoksniai: 50 cm gylyje nuo dabartinio žemės paviršiaus 8–10 cm storio rusvo atspalvio žvyras, maišytas su rudo atspalvio žeme, ir 75–80 cm gylyje 35–40 cm storio pilko atspalvio smėlio tarpsluoksnis. Visame šurfe įžemis – smėlis – pasiektas 1,1–1,2 m gylyje. *Šurfas 5* kastas 40 cm nuo pastato sienos. Paviršiuje nuėmus 15–20 cm storio betoninę dangą buvo atidengtas 40 cm storio juodos žemės sluoksnis, po kuriuo fiksuotas 40 cm storio maišyto smėlio sluoksnis. 1 m gylyje šurfe pasiektas įžemis. *Šurfe 6* po asfalto danga atkastas iki 55 cm storio maišytas rudos žemės ir pilko smėlio sluoksnis. Gilinantis buvo susidurta su maišytu šviesaus atspalvio smėlio sluoksniu, kuris 1 m gylyje tapo vienalytis. Norint išsiaiškinti, ar buvo pasiektas įžemis, šurfe buvo gilinamasi iki 1,9 m nuo dabartinio žemės paviršiaus. Nustatyta, kad įžemis prasideda 1 m gylyje. Šiame šurfe neaptikta nė vieno archeologinio radinio.

3 pav. Šurfe 3 aptiktų radinių pavyzdžiai: 1 – keraminio puodelio briaunos fragmentas; 2 – keraminio puodelio fragmentas; 3 – keraminio indo briaunos fragmentas; 4 – stiklinio butelio fragmentas. T. Ivanausko nuotr.

Fig. 3. Examples of the artefacts found in test pit 3: 1 – a ceramic cup rim sherd; 2 – a ceramic cup body sherd; 3 – a ceramic plate rim sherd; 4 – a glass bottle body shard.

Atlikus tyrimus paaiškėjo, kad sklype yra susidaręs iki 1,5 m storio kultūrinis sluoksnis. Rasti įvairūs archeologiniai radiniai – keramikos šukės, stiklinių butelių fragmentai, pavieniai balto molio pypkių fragmentai, metalinis raktas bei keletas metalinių vinių – iš viso 116 vienetų, kurie gali būti datuojami XVIII a. pabaiga – XX a. I puse.

Puodžių St. / Bokštų St. 6

In 2011, a field evaluation (six 2 x 1 m test pits) was conducted in a plot in the historical Klaipeda N suburb of Vitė (Fig. 1) and an urban cultural layer up to 1.5 m thick was found. It contained a variety of finds (a total of 116 finds): pottery sherds, glass bottle shards, a large quantity of white clay pipe fragments, a metal key, and several metal nails (Figs. 2–3) dating to the late 18th – first half of the 20th century.